

Begrotingsgegevens: concepten en methodologie

Concepten

De begrotingsgegevens van de sociale bescherming worden hier synoptisch gepresenteerd aan de hand van tabellen per stelsel en per tak. Deze stelsels kunnen opnieuw worden gehergroepeerd per domein. Om de structuur van de tabellen en hun inhoud goed te begrijpen, is het nuttig om de gehanteerde concepten te definiëren.

Een **stelsel** is een geheel van wettelijke en reglementaire bepalingen die een categorie van personen beschermt tegen één of meerdere risico's in hun beroeps- of privéleven die hen geheel of gedeeltelijk van hun broodwinning onthouden, of leiden tot bijzondere uitgaven. Deze categorieën van personen worden in het algemeen gedefinieerd op basis van hun beroepsstatuut.

De **risico's** die gedekt worden door een stelsel kunnen worden ingedeeld volgens hun aard (bijvoorbeeld ziekte) of hun oorsprong (bijvoorbeeld beroepsrisico's), om zo tot de verschillende **takken** te komen. Het beheer van deze takken kan worden toegewezen aan één enkele instelling of worden verdeeld tussen verschillende instellingen, en dit volgens de uit te voeren opdrachten (innen, toewijzen, betalen ...) of volgens de stelsels. Elke tak bevat één of meerdere sociale uitkeringen.

Sociale uitkeringen worden binnen eenzelfde tak ingedeeld indien zij door dezelfde ontvangsten worden gefinancierd (bijvoorbeeld: primaire arbeidsongeschiktheid, invaliditeit, moederschap, vaderschap en adoptie in de tak "uitkeringen"). Anders vormen zij afzonderlijke takken (bijvoorbeeld: beroepsziekten en asbestose). Om het aantal takken niet al te zeer uit te breiden, zijn een aantal kleinere takken gehergroepeerd binnen een "sector" (bijvoorbeeld: de sector "arbeidsvoorzieningen" binnen de RVA, die onder meer loopbaanonderbreking binnen de publieke sector, outplacement en de opleiding van risicogroepen verzamelt).

Wanneer de reglementering van een tak niet gekoppeld is aan een professioneel stelsel, bijvoorbeeld in het geval van de geneeskundige verzorging, vallen tak en stelsel samen.

De inningsopdrachten uitgevoerd door de RSZ en het RSVZ, met het oog op het financieren van de sociale uitkeringen uitgekeerd door andere instellingen, worden ingedeeld naar de bestemming van de ontvangen financiële middelen. Voor de financiële middelen bedoeld voor takken waarvan de financiering werd geglobaliseerd, werd er een tak "globaal beheer" gecreëerd.

Een **domein** is een verzameling van verschillende stelsels. Traditioneel worden er twee domeinen onderscheiden: dit van de sociale zekerheid en dit van de sociale bescherming.

Sinds de oprichting van de Federale Pensioendienst in 2016 maken ambtenarenpensioenen deel uit van het domein van de sociale zekerheid. Voorheen maakte enkel het stelsel van de lokale besturen deel uit van het domein van de sociale zekerheid, terwijl de andere stelsels van ambtenarenpensioenen zich in het domein van de primaire uitgaven van de federale overheid bevonden.

Om het totaal van het budget van de ambtenarenpensioenen te reconstrueren, zijn twee bijzondere regelingen niet in afzonderlijke tabellen terug te vinden:

- Voor het stelsel van de lokale besturen bevindt de tak van de pensioenen zich in de tabel van het stelsel van de ambtenarenpensioenen. De tak van de beroepsziekten bevindt zich in de tabel van de andere stelsels.
- Voor het stelsel van de burgerlijke oorlogsslachtoffers en slachtoffers van een terreurdaad bevinden de pensioenen zich in de tabel van het stelsel van de ambtenarenpensioenen, terwijl de geneeskundige verzorging zich in de tabel van de andere stelsels bevindt.

De tabel op de laatste pagina lijst de verschillende takken, stelsels en domeinen op, en toont de verschillende niveaus van consolidatie.

Methodologie

Voor het domein van de sociale zekerheid zijn de gegevens afkomstig van de begrotingsboekhouding van de verschillende openbare sociale zekerheidsinstellingen (OISZ). De begrotingsboekhouding registreert enkel transacties die voortvloeien uit relaties met derden. Deze transacties worden verder onderverdeeld in lopende verrichtingen en kapitaalverrichtingen. Hun voorstelling aan de hand van synoptische tabellen vergemakkelijkt de interpretatie. In deze presentatie zijn de investeringen echter opgenomen in de administratiekosten en worden ze daarom opgeteld bij de lopende transacties, in plaats van bij de kapitaaltransacties. Aan de andere kant zijn de beleggingstransacties (toe- of afname) niet opgenomen in deze tabellen. De beleggingen hebben een invloed op de samenstelling van het patrimonium, maar niet op de feitelijke activiteit van de instellingen. Deze worden niet mee in rekening genomen om de evenwichtsdotatie te bepalen die sinds 2017 wordt toegewezen aan het globaal beheer van de RSZ en het RSVZ.

De geregistreerde bedragen in de budgettaire rekeningen tot en met 2013 stemmen overeen met de bedragen waarvan de betaling verschuldigd is in het lopende boekjaar (“verworven rechten”). Vanaf 2014, na toepassing van nieuwe boekhoudregels, zijn de geregistreerde bedragen de bedragen waarvan het recht is vastgesteld, ongeacht of de betaling verschuldigd is tijdens het beschouwde boekjaar.

De structuur van de budgettaire tabellen laat consolidaties toe op elk mogelijk niveau: op het niveau van de tak (consolidatie van de OISZ die een taak opnemen voor deze tak), het stelsel (consolidatie van de takken) en het domein (consolidatie van de stelsels).

Overdrachten binnen eenzelfde tak tussen OISZ die een opdracht delen (bijvoorbeeld de bijdrage van gepensioneerden voor geneeskundige verzorging, die voor rekening van het RIZIV door de federale pensioendienst wordt geïnd) zijn reeds geconsolideerd in de rekeningen van de takken die hier worden voorgesteld.

Op het niveau van het stelsel zijn de overdrachten tussen takken evenwel aangegeven op een afzonderlijke lijn van de ontvangsten (resp. uitgaven). Voor elke tak bestaat het totaal van de ontvangsten (resp. uitgaven) uit de som van de specifieke ontvangsten en de overdrachten afkomstig van (resp. bedoeld voor) een andere tak. Op het geconsolideerde niveau van het stelsel is het totaal van de ontvangsten (resp. uitgaven) echter eenvoudig gelijk aan het totaal van de specifieke ontvangsten (resp. uitgaven) van elke tak. Het isoleren van overdrachten tussen takken vermijdt dus dubbelstellingen op het geconsolideerde niveau van het stelsel.

Eenzelfde logica wordt toegepast op het niveau van het domein: de overdrachten tussen de stelsels worden aangegeven op een afzonderlijke lijn van de specifieke ontvangsten (resp. uitgaven) van elk stelsel. Voor elk stelsel is het totaal van de ontvangsten (resp. uitgaven) gelijk aan de som van de specifieke ontvangsten en de overdrachten afkomstig van (resp. bedoeld voor) een ander stelsel. Op het niveau van het geconsolideerde domein is het totaal van de ontvangsten (resp. uitgaven) echter eenvoudig gelijk aan het totaal van de specifieke ontvangsten (resp. uitgaven) van elk stelsel.

Het eerste tabblad van de Excelbestanden geeft de evolutie van het stelsel (resp. domein) weer over de verschillende jaren heen. De volgende tabbladen geven, per jaar, de ontvangsten en uitgaven weer voor elke tak behorende tot het stelsel (resp. elk stelsel dat behoort tot een domein). De kolom “niet verdeelde begroting” geeft de kost of de opbrengst weer van de door de overheid genomen maatregelen, waarvan de verdeling over de verschillende takken (en / of stelsels) nog niet kan worden gemaakt door het ontbreken van gedetailleerde informatie over de inhoud van deze maatregelen. Deze kolom bevat niet langer gegevens voor de afgelopen jaren.

Organigram van de consolidatie van de begrotingsgegevens:

Domein		Stelsels	Takken
S O C I A L E B E S C H E R M I N G	S O C I A L E Z E K E R H E I D	Globaal beheer werknemers	Ziekte- en invaliditeitsuitkeringen Pensioenen Arbeidsongevallen Beroepsziekten Werkloosheid Invaliditeit mijnwerkers Ziekte en invaliditeit zeelieden Wachttuitkeringen zeelieden RSZ - globaal beheer
		Globaal beheer zelfstandigen	Ziekte- en invaliditeitsuitkeringen Pensioenen Overbruggingsrecht Uitkering voor mantelzorg RSVZ – globaal beheer
		Geneeskundige verzorging	Geneeskundige verzorging
		Ambtenarenpensioenen	Rust- en overlevingspensioenen ten laste van de schatkist Vergoedingspensioenen en oorlogsrenten Arbeidsongevallenrenten Renten burgerlijke oorlogsslachtoffers en slachtoffers van een terreurdaad Pensioenen HR Rail Ouderdompensioenen parastatalen Rechtstreekse overeenkomsten Overeenkomsten met verzorgingsinstellingen Gesolidariseerd pensioenfondsen lokale besturen Pensioenfondsen van de federale politie
		Andere stelsels	FEDRIS - Arbeidsongevallen - kapitalisatie Asbestfondsen Beroepsziekten – provinciale en lokale besturen Overzeese sociale zekerheid RVA - Tewerkstellingsopdrachten Fonds voor medische ongevallen Geneeskundige verzorging - oorlogsslachtoffers en slachtoffers van een terreurdaad Fonds voor sluiting van ondernemingen
		Sociale bijstand	Inkomensgarantie voor ouderen (IGO) Leefloon Maatschappelijke dienstverlening (toelagen OCMW's - wet 02.04.1965) Tegemoetkomingen aan personen met een handicap